

2010

Kolorowy świat Janka Muzykanta

Innowacja metodyczno - programowa

mgr inż. Aniela Cyl

Specjalny Ośrodek Szkolno –

Wychowawczy w Bełchatowie

2010-02-26

Spis treści

OSOBY WDRAŻAJĄCE INNOWACJĘ.....	3
TERMIN WPROWADZENIA I CZAS TRWANIA INNOWACJI:	3
MIEJSCE REALIZACJI:	3
CELE I SPODZIEWANE EFEKTY:	3
Cele muzyczne:.....	3
Cele informatyczne:	4
Cele wychowawcze:	4
UZASADNIENIE POTRZEBY OPRACOWANIA I WPROWADZENIA INNOWACJI	4
ISTOTA INNOWACJI	6
FORMY REALIZACJI INNOWACJI	9
INFORMACJE ORGANIZACYJNE	9
Bibliografia	10
HARMONOGRAM.....	11

OSOBY WDRAŻAJĄCE INNOWACJĘ

Pomysłodawcą, autorem innowacji jest Aniela Cyl – nauczyciel informatyki Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Bełchatowie.

TERMIN WPROWADZENIA I CZAS TRWANIA INNOWACJI:

1 września 2010 r. – 30 czerwca 2011r.

MIEJSCE REALIZACJI:

Szkoła Przesposabiająca do Pracy i Szkoła Podstawowa w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Bełchatowie ul. Targowa 20

CELE I SPODZIEWANE EFEKTY:

Głównym celem innowacji jest bez stresowe zapoznanie dziecka z podstawowymi problemami i pojęciami ze świata muzyki przy pomocy komputera.

Cele muzyczne:

- + Początki gry na wirtualnym instrumencie a później klawiszowym
- + Zapis nutowy
- + Odczytywanie nut
- + Poznawanie i rozwiązywanie problemów rytmicznych
- + Wyrabianie wzrokowej i słuchowej pamięci muzycznej oraz refleksu
- + Wszechstronne rozbudzanie wrażliwości dziecka poprzez łączenie w zabawie różnych rodzajów sztuk - muzyki, plastyki, poezji.
- + Rozwijanie zainteresowań i zamiłowań muzycznych.
- + Umożliwienie rozwoju zdolności i umiejętności muzycznych.

Cele informatyczne:

- + Usprawnienie posługiwania się myszką i klawiaturą
- + Posługiwanie się urządzeniami zewnętrznymi – głośniki, słuchawki, mikrofon
- + Obsługa programów do edycji dźwięku
- + Zapoznanie z podstawowymi formatami plików dźwiękowych
- + Posługiwanie się pocztą e-mail
- + Korzystanie z zasobów internetowych

Cele wychowawcze:

- + Rozbudzanie twórczej postawy wobec siebie i świata.
- + Czynne uczestniczenie w zajęciach.
- + Ograniczenie konfliktów.
- + Pobudzenie emocjonalnie.
- + Rozładowania wewnętrznych napięć.
- + Rozwinięcie umiejętności koncentracji.

UZASADNIENIE POTRZEBY OPRACOWANIA I WPROWADZENIA INNOWACJI

Myślę, że każdy czytając w dzieciństwie nowelę Bolesława Prusa pt. „**Janko Muzykant**” do głębi wzruszał się tragicznym losem bohatera. Wrażliwość Janka na muzykę była dla niego tylko źródłem kłopotów. Jego śmierć była wynikiem zupełnego braku zrozumienia otoczenia dla tego **ODMIENCA**.

Wielu uczniów niepełnosprawnych intelektualnie marzy o grze na jakimś instrumencie, ale niewielu ma szczęście spełnić to pragnienie. Ich odmiennosc wymaga zastosowania odmiennych metod nauczania. Przed nimi i ich nauczycielami stoi wiele problemów obcych dzieciom w normie intelektualnej. Podstawowy problem stanowi czytanie nut.

- ✚ Małe dzieci (3,4,5 latki) nie mają jeszcze wytworzonego pojęcia litery jako znaku trudno im a nawet jest to niemożliwe zrozumieć zależność położenia nuty na pięciolinii z jej miejscem na klawiaturze.
- ✚ Dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim (szkoła podstawowa) z trudem czytają i piszą. Liczenie czy nuta leży na 3 linii czy na 5 jest dla nich tak nużące że nie cieszą się wydobytym dźwiękiem o ile uda im się dobrze klawisze policzyć.
- ✚ Gimnazjaliści (upośledzenie w stopniu lekkim) natomiast są już na tyle krytyczni wobec siebie że raczej nie podejmą wysiłku który nie ma w ich oczach szans na powodzenie.
- ✚ Dla uczniów upośledzonych w stopniu umiarkowanym w każdym wieku litera, czy jakikolwiek inny znak jest czymś pustym bez większego znaczenia. Najczęściej poprzestają tylko na poziomie odwzorowywania.
- ✚ Autystycy nie lubią być uczeni, lepiej znoszą kontakt z maszyną niż z człowiekiem. Dlaczego nie dać im komfortu samodzielnego uczenia się? Komputer nie naruszy ich strefy prywatności. W takich warunkach muzyka którą odkryją zapisaną w nutach pozwoli im uzewnętrznić ich własne uczucia a nie te które budzi lub niewoli obecność nauczyciela.
- ✚ Podobnie dyslektycy ogarnięci przez chaos wyglądających tak samo liter nic nieznaczących. Język muzyczny jest dla nich łatwo przyswajalnym językiem. Tutaj każda nuta ma swoje znaczenie, każda z osobna ma swoje własne niepowtarzalne brzmienie (w przeciwieństwie do liter), a razem stanowią logiczną całość. Jedna wywołuje drugą!

Jeśli JA mogę powołać nutę do życia... to tylko w 99% jestem tym za kogo uważają mnie inni... w 1% już jestem sobą.

Mam nadzieję, że wprowadzenie innowacji sprawi choć trochę, że świat współczesnego Janka Muzykanta stanie się kolorowy, radosny i pełen akceptacji otoczenia dla odmienności.

ISTOTA INNOWACJI

Skuteczność uczenia się zależy od współpracy prawej i lewej półkuli mózgu. Wiele problemów z funkcjonowaniem intelektualnym i emocjonalnym człowieka wypływa ze złego współdziałania obu półkul. Udowodniono, iż muzyka klasyczna, ludowa oraz starsza muzyka pop (do lat 70) korzystnie wpływa na integrację półkul.

Aby zachęcić do nauki muzyki swoich uczniów i bezstresowo wprowadzić ich w abstrakcyjny świat nut i dźwięków, oparłam się na metodzie, dzięki której, poprzez zabawę, dziecko bardzo szybko uczy się czytania nut. Jest to „Metoda Ruchomych Kolorowych Nut” wypracowana przez Panią Profesor Elżbietę Małanicz - Onoszko.

Wprawdzie już w latach 30-tych w Stanach Zjednoczonych ukazały się pierwsze publikacje na temat zastosowania koloru w nauce czytania nut. Do tej pory jednak nikt oprócz Elżbiety Małanicz - Onoszko tej wiedzy nie usystematyzował. Opis metody zawiera w części teoretycznej doświadczenie ponad 40 lat pracy z dziećmi porażonymi kalectwem – z zachowaną wrażliwością na dźwięk. W części praktycznej opisuje zestaw niezbędnych tablic magnetycznych z pięciolinią, kolorowymi ruchomymi nutami, które działają na dziecko poprzez kolor, ruch i dźwięk. Zależnie od tego, na jakie bodźce dane dziecko reaguje. Niestety do tej pory publikacja nie została wydana i nie jest powszechnie dostępna.

Ponieważ zamierzam prowadzić zajęcia z całą grupą terapeutyczną a „Metoda Ruchomych Kolorowych Nut” zakłada indywidualną pracę z uczniem, skorzystam jedynie z niektórych jej elementów.

W przypadku dzieci niepełnosprawnych intelektualnie dominują dwa typy: typ apatyczny i typ pobudliwy. Ten pierwszy jest flegmatyczny, spokojny, obojętny, nieagresywny, nie sprawiający trudności, dość pracowity (w granicach swoich możliwości). Typ pobudliwy jest niespokojny, dużo mówiący i biegający, przeszkadzający, ze skłonnością do niszczenia wszystkiego co się wokół znajduje. Łatwo sobie wyobrazić sytuację kiedy jeden uczeń gra np. na dzwonkach pozostali słuchają i czekają na swoją kolej. Jak rozwiązać problem efektywnego wykorzystania czasu? Myślę, że dobrym sposobem będzie wykorzystanie możliwości komputera. Na potrzeby innowacji napisałam program komputerowy symulujący instrument muzyczny na którym gra się klikając myszką. Poszczególne klawisze oznaczone są kolorami. Nad klawiaturą umieściłam kolorowy zapis nutowy. Kolor jest więc tym co wiąże nutę z konkretnym miejscem na klawiaturze oraz z dźwiękiem. Dzieci mogą również posłuchać utworu zapisanego na pięciolinii.

KOLOROWE NUTKI

Zagraj melodię

Wlazi ko - tek na pło - tek i mru - ga.

Ła - dna to pio - se - nka nie - dłu - ga.

Posłuchaj

00:00

do re mi fa sol la si do re mi

Zaletą wykorzystania komputera jest również to, że stosując słuchawki uczniowie nie będą sobie nawzajem przeszkadzali. Wirtualny instrument z nutami zamieszczony będzie na szkolnej stronie internetowej www.soswbelchatow.pl, więc każdy będzie mógł ćwiczyć w dowolnym czasie i nie tylko w szkole. Na stronie internetowej uczniowie będą mogli również przeczytać lub posłuchać życiorysów kompozytorów. Znajdą również wiele przykładów muzycznych. Będą mogli rozwiązać zadania a odpowiedzi przesłać pocztą elektroniczną. Znajdą tam również krzyżówki, testy, quizy muzyczne czy puzzle związane z kompozytorami.

Kolorowe nuty mają być tylko pomocą w opanowaniu czytania tradycyjnych czarno – białych nut, dlatego praca przebiegać będzie w kilku krokach, które pozwolą osiągnąć zamierzony cel.

KROK 1

Uczniowie dostaną kolorowe nuty i klawiaturę. Klawisze będą podpisane dzięki czemu grający oswoi się z poprawnym nazewnictwem.

KROK 2

Przygotowane zostaną nuty, które po wydrukowaniu uczniowie oznaczą kolorami według podanego schematu. Tym razem nuty będą podpisane. Uczniowie będą grać z własnoręcznie "przetłumaczonych" nut.

KROK 3

Nuty kolorowe, ale klawiatura już czarno biała.

KROK 4

Nuty czarno białe, klawiatura kolorowa.

KROK 5

Nuty czarno białe, klawiatura czarno biała.

Niektórzy w mgnieniu oka bez wysiłku przejdą od 1 do 5 kroku i będą gotowi do nauki gry na instrumencie klawiszowym. Będą tacy którzy poprzestaną na kroku 1, ale nawet wtedy doświadczą radości jaką daje wykonywanie muzyki.

W ciągu 13 lat pracy w szkole specjalnej poznałam wielu uzdolnionych muzycznie młodych ludzi. Udało się niektórym „wcisnąć” do szkoły muzycznej, ale uczniowie bardzo szybko zniechęcali się. Przyczyną było czytanie nut. W żaden sposób nie mogli uchwycić zależności. Odległość między nutami a klawiaturą też była problemem. Rozpraszała się w drodze od nut do klawiszy. W przypadku opracowanego przeze mnie wirtualnego instrumentu ten problem został zminimalizowany.

FORMY REALIZACJI INNOWACJI

- + praca indywidualna z komputerem
- + praca grupowa
- + forma receptywna: słuchanie celowo i odpowiednio dobranych utworów w sposób swobodny i zadaniowy
- + forma aktywna: gra na instrumencie, ćwiczenia rytmiczne, śpiew
- + eLearning – indywidualne i grupowe rozwiązywanie zadań, zamieszczonych na szkolnej stronie internetowej www.soswbelchatow.pl w ramach projektu „Nauczanie na odległość” w dziale Ucz się z nami – muzyka

INFORMACJE ORGANIZACYJNE

- + innowacja realizowana będzie w klasach Szkoły Przysposabiającej do Pracy w Bełchatowie w wymiarze 1 godz. lekcyjnej tygodniowo w każdej klasie oraz na zajęciach pozalekcyjnych dla wybranych i

chętnych uczniów Szkoły Podstawowej

- ✚ ewaluacja dokonana zostanie po zakończeniu zajęć na podstawie EGZAMINU – KONKURSU na którym każdy uczestnik wykona w obecności komisji, wybrany wcześniej przez siebie utwór. Wszyscy uczestnicy zajęć otrzymają dyplomy a najwyżej ocenieni uczniowie zagrają w Dniu Otwartym Szkoły.

Bibliografia

Andrzej Banasiewicz, Ewa Lipska 1993 „*Muzyka w klasie I*” Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

<http://www.latajaca-akademia.pl/>

Krystyna Longchamps – Druszkiewiczowa 1966 „*Podręcznik początkowego nauczania gry, metoda beznutowa*” PWM

Józef Fedyczkowski „*Abecadło akordeonisty*” PWM

HARMONOGRAM

Miesiąc realizacji	Opracowanie rytmiczno-melodyczne	Gra na wirtualnym instrumencie	Tworzenie muzyki	Percepcja muzyki	Zakres pojęć i wiadomości	Pomoce
Wrzesień	Wykonanie z modeliny ćwierćnut i ósemek w odpowiednich kolorach. Realizacja ćwierćnut i ósemek ruchem. Ćwiczenia – dźwięki wysokie, niskie	1. Gama C – dur, 2. trójdźwięk C – dur,	Obsługa programu. Zapoznanie z techniką gry przy pomocy myszki. Powtarzanie tematów rytmicznych improwizowanych przez nauczyciela, rytmizowanie nazw kolorów.	Rozpoznawanie dźwięków wysokich i niskich w gamie C – dur Słuchanie Jesień cz. 1 Antonio Vivaldiego	Dźwięki wysokie, niskie, średnie, długie, krótkie. Klucz wiolinowy, ćwierćnuta, ósemka. Kierunek melodii.	Modelina Plik: Kolorowe nutki 1 Komputer z dostępem do Internetu Portal szkolny - eLearning
Październik	Wykonanie z modeliny półnut. Ćwiczenia utrwalające ósemki i ćwierćnuty. Reagowanie na akcent metryczny w taktach na „trzy” i „cztery”	3. Włazł kotek na płotek 4. Wyszły w pole kurki trzy.	Układanie kolorowych nut w dowolnej kolejności i gra powstałego w ten sposób „utworu”	Aktywne słuchanie utworu Antonio Vivaldiego Jesień cz. 2, określenie tempa utworu	Tempo szybkie, wolne. Ćwierćnuta, ósemka - stosunek trwania obu wartości	Tablica z narysowaną pięciolinią, kolorowe nuty wykonane z modeliny, Plik: Kolorowe nutki 1 Komputer z dostępem do Internetu Portal szkolny - eLearning

Miesiąc realizacji	Opracowanie rytmiczno-melodyczne	Gra na wirtualnym instrumencie	Tworzenie muzyki	Percepcja muzyki	Zakres pojęć i wiadomości	Pomoce
Listopad	Wykonanie z modeliny znaku chromatycznego (krzyżyk) Śpiew i ćwiczenia rytmiczne. Ćwiczenia utrwalające akcent metryczny w taktach na „dwa”, „trzy”, „cztery”	5. Jabłko (87) – melodia ludowa 6. Idzie górnik drogą(80) – melodia ludowa	Bajka o białych myszkach i czarnych kotach - eksperymentowanie z zastosowaniem krzyżyka.	Określanie nastroju w muzyce na podstawie Jesień cz. 3 Antonio Vivaldiego	Znaki chromatyczne: krzyżyk. Półtony i całe tony. Tempo wolne i szybkie. Dynamika coraz głośniejsze, coraz ciszej.	Modelina, Plik: Kolorowe nutki 2 Komputer z dostępem do Internetu Portal szkolny - eLearning
Grudzień	Wspólny śpiew znanych kolęd.	7. Gdy śliczna Panna 8. Jezus malusieńki 9. Pójdźmy wszyscy		Antonio Vivaldi Zima cz. 1 – skrzypce instrument smyczkowy Określanie nastroju granych kolęd	Półnuta, ćwierćnuta – stosunek trwania obu wartości Instrumenty klawiszowe i smyczkowe.	Plik: Kolorowe nutki 3 Komputer z dostępem do Internetu: Portal szkolny – Learning Wyszukiwanie ilustracji bożonarodzeniowych
Styczeń	Ćwiczenia rytmiczne, marsz w rytmie na „cztery”. Ćwiczenia wprowadzające pauzę ćwierćnutową.	10. Marsz krasnoludków 11. Kukułeczka – melodia ludowa	„Dialog” rytmiczny z nauczycielem, zastosowanie pauzy ćwierćnutowej.	Określenie różnicy między allegro i largo na podstawie fragmentu utworu Zima cz. 1 i cz. 2 Antonio Vivaldiego	Pauza ćwierćnutowa Tempo allegro i largo	Plik: Kolorowe nutki 4 Komputer z dostępem do Internetu: Portal szkolny – Learning

Miesiąc realizacji	Opracowanie rytmiczno-melodyczne	Gra na wirtualnym instrumencie	Tworzenie muzyki	Percepcja muzyki	Zakres pojęć i wiadomości	Pomoce
Luty	Wykonanie z modeliny znaku chromatycznego (bemol)	12. Na kominku płoną drwa (99) 13. Kołysanka (71)	Bajka o białych myszkach i czarnych kotach - eksperymentowanie z zastosowaniem bemola.	Zauważanie zmian tempa w utworze Zima cz. 3 Antonio Vivaldiego	Znaki chromatyczne: bemol	Modelina Plik: Kolorowe nutki 5 Komputer z dostępem do Internetu: Portal szkolny – Learning
Marzec	Zabawa ze zmianą tempa i dynamiki. Rytmiczna recytacja tekstu „Stary zegar bije bim, bam, bom”	14. Deszczyk pada słońce świeci. (56) 15. Cztery mile za Warszawką (36)	Improwizacja melodii do słów „Stary zegar bije bim, bam, bom” Zapisanie fragmentu melodii (bim, bam, bom) na tablicy przy pomocy kolorowych nut.	Różnice w brzmieniu skrzypiec i altówki – program ŚWIAT MUZYKI Wiosna cz. 1 Antonio Vivaldi	Skrzypce, altówka – elementarne wiadomości o budowie i brzmieniu	Program edukacyjny: ŚWIAT MUZYKI Plik: Kolorowe nutki 6 Komputer z dostępem do Internetu: Portal szkolny – Learning
Kwiecień	Rytmiczna recytacja tekstu „Styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj i czerwiec”	16. Kwiecień plecień (53) 17. Idzie wiosna (102) 18. Zgadywanka (112)	Improwizacja melodii do słów „Styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj i czerwiec” Zapisanie fragmentu melodii na tablicy przy pomocy kolorowych nut.	Różnice w brzmieniu wiolonczeli i kontrabas – program ŚWIAT MUZYKI Wiosna cz. 2 Antonio Vivaldi	Znak powtórzenia. Wiolonczela, kontrabas - elementarne wiadomości o budowie i brzmieniu	Program edukacyjny: ŚWIAT MUZYKI Plik: Kolorowe nutki 7 Komputer z dostępem do Internetu: Portal szkolny – Learning

Miesiąc realizacji	Opracowanie rytmiczno-melodyczne	Gra na wirtualnym instrumencie	Tworzenie muzyki	Percepcja muzyki	Zakres pojęć i wiadomości	Pomoce
Maj	Ćwiczenia utrwalające ósemki, ćwierćnuty i półnuty. Reagowanie na akcent metryczny w taktach na „dwa”, „trzy” i „cztery”	19. Piosenka dla MAMY (84) 20. Sarna (113) 21. Smyku, smyku (68)	Ilustracja ruchem utworu Wiosna cz. 3 Antonio Vivaldiego	Swobodne słuchanie utworu Wiosna cz. 3 Antonio Vivaldiego	Orkiestra smyczkowa – skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas – nazywanie instrumentów	Plik: Kolorowe nutki 8 Komputer z dostępem do Internetu: Portal szkolny – Learning Wyszukiwanie w Internecie ilustracji przedstawiających orkiestrę smyczkową
Czerwiec	Wybór dwóch utworów i przygotowanie do KONKURSU - EGZAMINU					